32e jaar. — Nr 9.

Dinsdag 20 Januari 1885.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **groote Markt nº 37-39, te Tongeren.**

ABONNEMENT

Drie maal per week **6** franks per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **15** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **25** centiemen per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 20 JANUARI.

Uitvoering der wet.

Van alle kanten wordt geklaagd over de moeilijkheden welke de gemeenten ondervinden in de uitvoering der schoolwet en de willekeurige uitlegging welke door de schoolopzieners — de natuurlijke vijanden van het vrij onderwijs — aan die wet wordt gegeven.

Deze moeilijkheden worden nog vermeerderd door de omzendbrieven en onderrichtingen blijkbaar uitgaande van de Van Humbeeksche kreaturen die de bureelen van het ministerie vervullen. De naam van den minister, waarmede die omzendbrieven en onderrichtingen onderteekend zijn, geeft echter aan die stukken een gezag welk zij uit kracht der wet niet hebben, en dat legt aan de drukpers den plicht op den heer Thonissen opmerkzaam te maken op de verkeerde uitleggingen die aan de wet worden gegeven.

Zoo wil men, gelijk wij reeds gezegd hebben, de gemeenten dwingen afstand te doen van hunne volkomene vrijheid in de keus der school- en prijsboeken, om zich slaafsch te onderwerpen aan den willekeur der heeren schoolopzieners.

Eveneens wil men aan de plaatselijke besturen, die meester zijn over het program hunner scholen een officieel program opdringen dat, behalve, de vrijheid van het godsdienstig onderwijs, schier in alles gelijk is aan het program door wijlen Van Humbeeck voorgeschreven.

Verder poogt men nog aan de vrije onderwijzers die niet gediplomeerd zijn, maar door het jaren lang besturen eener officieele of aangenomene school, onder toezicht van den Staat, overvloedige bewijzen van bekwaamheid hebben geleverd, berooven van het recht, hun door de wet toegekend om als gediplomeerd te worden beschouwd.

Dat alles, zeggen wij, is blijkbaar het werk van de ministeriëele bureelen en van de schoolopzieners die niet vreezen zich openlijk vijandig te toonen aan het vrij onderwijs en zich een gezag toeeigenen dat hun door de wet niet wordt toegekend.

Die heeren, welke zich onder de *ongelukswet* den holklinkenden naam van *schoolverheid* gaven vergeten dat zij, onder de nieuwe wet geene hoegenaamde overheid maar enkel een nauwkeurig *toezicht* uitte oefenen hebben. Zij vergeten dat het hun niet toekomt aan de onderwijzers of aan de gemeentebesturen *bevelen* te geven, maar het gouvernement juist en eerlijk in te lichten over den toestand waarin de scholen, aan hun toezicht onderworpen, zich bevinden.

Kortom, de nieuwe schoolwet, hoe weinig ook aan de rechtmatige eischen der katholieken beantwoordende, heeft dit goed in, dat zij de vrijheid en het volkomen zelfbestuur der gemeenten voor princiep heeft.

Die vrijheid en dat recht om zelf te besturen zijn aan onze gemeenten al te duurbaar om te gedogen dat het princiep ervan, in volle letters in de schoolwet geschreven, door de willekeur der Van Humbeeksche ambtenaars, bij middel van omzendbrieven worden vernietigd.

Men schrijft uit Brussel, 18 januari :

Uit al de woordenwisselingen, welke dees week in de Kamer hebben plaats gehad, moet men vooral de verklaring gedenken en toejuichen, die door den minister van oorlog is afgelegd. Een nieuwe omzendbrief zal de kwestie regelen van de deelneming der officiers aan politieke en andere vereenigingen.

Het is tijd dat er aan die kwestie eene ernstige en eenvormige oplossing gegeven worde.

Men weet wat er gebeurde onder generaal Gratry : de militairen hadden het recht de *Associations libérales* te bezoeken. En wanneer men aan dien minister van oorlog vroeg : bestaat hetzelfde recht voor de katholieke vergaderingen ? dan begon hij een « papierke » te lezen, waarin gezegd werd : « 't Zijn de korpsoversten, die daarover moeten beslissen. »

Zoo had M. Gratry, voor de oplossing dier kwestie, twee maten, twee gewichten, en... twee « papierkens. »

Goddank — ik vraag aan de paryzeranti deisten verschooning omdat ik dat woord nog gebruik — Goddank, dus, staan wij niet meer onder het steisel van willekeur. M. de generaal Pontus zal een vasten en eenvormigen regel vaststellen, ten einde de wezenlijke belangen van het leger te vrijwaren.

Het ware zelfs te wenschen dat die kwestie opgelost werd door de wetgeving. Eene wet zou er niet te veel zijn om het gevaar van eene bemoeiing van het leger met de politiek uit den weg te ruimen. Terzelver tijd zou men misschien den eenen of anderen maatregel kunnen nemen, betrekkelijk de stemming der officieren.

Dat zijn allen kwesties, welke de oversten der legerkorpsen zelf zoo spoedig mogelijk zouden willen zien beslissen, want de liberalen hebben onder dat opzicht eenen staat van zaken teweeg gebracht welke niet kan blijven bestaan zonder gevaar.

⁂

Het wetsvoorstel der afgeveerdigden van Nyvel is veroordeeld om te vallen — een armzalige misval, zou M. Frère-Orban zeggen.

De liberale drukpers schreeuwt meer dan ooit tegen de « partij der nithongeraars van het volk. » Terzelver tijd, om de openbare denkwijze in opschudding te brengen, beweert zij dat, volgens vertrouwbare berekeningen, het voorstel zal aangenomen worden met twee stemmen meerderheid. 't Zijn altijd dezelfde *honnêtes gens !*

Men schrijft uit Susteren :

Nog altijd schijnt men het in Limburg op de kerken te hebben gemunt. Toen zaterdag morgen de koster de R. K. kerk alhier binnentrad, bemerkte hij alras dat er inbraak was gepleegd. Door 5 uit het lood gelichtte kerkglazen hadden de daders zich ingang tot het gebouw verschaft. In de kerk bevinden zich twee offerbussen. De eene, waarin zich slechts weinig geld bevond, vermoedelijk 60 à 80 cent, was door middel van eene in de kerk zich bevinde lampenstang opengebroken en geledigd. De andere offerbus echter, waarin zich 15 à 20 gulden bevonden, had de pogingen der inbrekers weerstaan. Om het sleutelgat waren wel verscheidene gaten geboord, doch aan den inhoud ontbrak niets. Het schijnt, dat de inbraak 's morgens tusschen 4 en 5 uren plaats had ; althans toen de nachtwacht te 4 uren nog de kerk was voorbij gekomen, was alles rustig. Kort daarna echter begon de waakhond van een bij de kerk gelegen boerenwoning hevig te blaffen en hield dit gerumen tijd aan. Wellicht heeft dit aanhoudend geblaf de dieven, die waarschijnlijk de laatste ronde van den nachtwacht hadden afgewacht, om hun slag te slaan spoedig verjaagd.

Hoewel de politie ondanks alle terstond in het werk gestelde pogingen er weder niet in kon slagen de misdadigers te vatten, heeft men alle reden te veronderstellen, dat het twee pruisen zijn, die zich sedert eenige dagen op verscheidene kleine plaatsen in Limburg hadden vertoond. Maandag waren zij reeds in de kerk te Susteren geweest, hadden zich daarin door des kosters vrouw laten roodleden, en een hunner had één cent in eene offerbus geworpen.

Dinsdag nacht nu had eene kerkinbraak plaats te Linne bij Roermond. Woensdag kwamen de beide Pruisen, die zeer fatsoenlijk gekleed waren in Susteren terug en zeiden in het logement Schreurs, alwaar zij hun intrek hadden genomen, dat zij 's avonds nog met den trein naar Sittard zouden vertrekken. Dit is echter gebleken niet het geval te zijn geweest, zoodat men gereedelijk mag aannemen, dat beide kerels zich 's nachts ergens in of buiten het dorp hebben schuil gehouden, om 's morgens vroeg hunne dieverij te kunnen volvoeren, die hun echter ditmaal bitter weinig opleverde.

BINNENLAND

Het schijnt dat men vroeger te Brussel 40,000 franken moest besteden om de sneeuw in de straten te doen wegvagen. Dit jaar heeft men daartoe 300,000 kilog. ruw zout gebruikt, welk men overal dik heeft rondgestrooid. Op twee dagen was er geene sneeuw meer te zien. De onkosten beliepen alzoo slechts 4000 fr.

— Men leest in de *Brusselaar* :

« Brussel is nog altijd hetzelfde Brussel, de ketjes schreeuwen, zingen, tieren, vieren verloren maandag, als hadden zij de zakken vol goud ; en och arme, men zit overal in den krot ; de handel gaat niet, het werkvolk zit met de armen overeen, honderden wissels worden geprotesteerd en nog is het al vreugde en vermaak wat men hoort. Nog willen onze genzen niet begrijpen dat zij den handel der hooldstad met hunnen laffen aanval van 7 september half gedood hebben. Het ergste is dat de brave lieden mee moeten lijden. »

— Niettegenstaande den spoed, waarmede de herstellingswerken in de Kamer dag en nacht worden doorgedreven, is het niet waarschijnlijk dat de volksvertegenwoordigers er tegen de maand november aanstaande hunne zittingen zullen kunnen houden.

— Een kerel, die zeer opgewonden was, kwam woensdag het paleis des koonings binnen. In het diepste van den gang gekomen, deed hij zijnen overjas uit en schreeuwde uit volle borst : « Zie daar ! Hier ben ik ! Ik kom u opzoeken en uitdagen, Leopold ! Kom naar beneden zoo gij durft en gij zult zien hoe ik u den smoel *(la gueule)* zal in stukken slaan (letterlijk). » De lakeien van het hof hielden den kerel aan en brachten hem naar het policiebureel der eerste wijk. Een doktor bevond dat men met een zinneloozen te doen had.

— Woensdag namiddag, bracht de genaamde Theoph. V. oud 17 jaren, eenen stier naar het slachthuis van Brussel. Toen het dier uit de waag kwam, werd het eensklaps woedend en viel zijnen geleider aan. Vruchteloos trachtte deze te ontvluchten. De stier stiet hem de horens in de borst. De gekwetste werd naar het St-Pietersgasthuis overgebracht. Men wanhoopt hem te redden.

— Een onzer geabonneerden verzoekt ons onze lezers aan te sporen om voor de vogelen te willen zorgen, die door den sneeuw van het weinig voedsel beroofd zijn dat zij langs de straten vinden. Wij voldoen gaarne aan het verzoek van onze geabonneerde. Men mag de vogelen des hemels niet vergeten. Ook zijn er vele menschen die hen indachtig zijn en medelijden hebben met hun pijnlijk getijg, als zij hongerlijk op de boomen van hunnen hof of op de muren hunner achterplaats zitten. Zij werpen hun de broodkorsfjes die anders nutteloos zouden verloren gaan.

Moeten wij aan de arme dieren denken in dit gure jaargetijde, wij mogen ook de menschen niet vergeten. Er wordt veel honger en koude geleden ; er zijn veel menschen zonder werk. Zoodat er veel goede werken te doen zijn voor menschlievende harten.

— Men schrijft uit Antwerpen :

Misdaad te Frankfort. — Eergister was in onze stad algemeen het nieuws verspreid dat de vermoedelijke moordenaar van Rumpff hier was aangehouden.

Inderdaad vertoonde zich hier een persoon aan het spoor, wiens uiterlijk met het signalement dat is rondgezonden, overeenkwam. Hij vroeg eene kaart voor Rouaan 3e klas ; doch toen men hem zegde dat er geen wagens van die klas waren voor Rouaan, vroeg hij er een voor eene stad in den omtrek.

Op de nieuwe opmerking dat er geen dienst van 3e klas was voor Frankryk, vroeg hij verwonderd of Rouaan dan in Frankryk lag ? — Wel zeker, was 't antwoord. — Geef dan maar eene kaart voor Valencyn. — Maar Valencyn ligt ook in Frankryk. — Geef dan maar eene kaart voor Brussel.

De handelwijs van den reiziger, wekte de aandacht op ; de trein vertrok doch bij het afstappen te Brussel werd de vreemdeling, op telegrafisch bericht, aangehouden. Te Brussel verklaarde hij Bernard te heeten en eenen broeder te hebben, die aan de Dokken te Antwerpen woonde. Op bericht van Brussel heeft men hier geen Bernard gevonden, niet wetende of deze een voornaam of een familienaam was. Een groot graankoopman van dien naam kent men niet.

De telegraaf heeft gespeeld om verdere inlichtingen uit Brussel te bekomen, doch tot nu toe zwijgt men van den kant van Brussel, en men is dus hier zonder verdere tijdingen.

— Een schrikkelijke spoorwegramp had zaterdag morgend plaats op de linie van Doornik naar Brussel, tusschen de statiën van Bierges en van Saintes. De express van Rijsel, die ten 9 ure 11 's morgends te Brussel (zuid) aankomt, verliet de statie van Bierges, wanneer het achterdeel van den trein ontriggelde aan den lesten excentriek der statie.

Het gemengd rijtuig met 3 klassen ontriggelde eerst, bonsde tegen een arduinen paal en werd op eenen afstand van 20 meters in de weide beneden de baan geslingerd. Twee andere rijtuigen van 1e en 2e klas ondergingen hetzelfde lot.

Het leste rijtuig werd letterlijk vermorzeld.

Drie andere rijtuigen lagen op den weg.

De machien, de voorste bagagiewagen en twee rijtuigen van 3e klas waren op de riggels gebleven en voortgerold tot op 200 meters van de plaats der ramp.

Een rijtuig van 3e klas werd omgekanteld en lag dwars over de baan.

Onmiddellijk werd van alle kanten hulp aangebracht. Twee dames, lichtelijk gekwetst, werden uit het gemengd rijtuig gehaald, dat het meest geleden heeft. Zij werden in eene naburige herberg gedragen, waar zij vroegen om eenige rust te mogen genieten.

Een tiental reizigers werden lichtelijk aan het hoofd, de beenen, enz., gekwetst, doch allen konden hunne reis voortzetten, en waren zeer gelukkig er daarmee van af te komen.

De treinwachter Courtin, van het depot van Doornik, geraakte met het been tusschen twee rijtuigen. Men was verplicht hetzelve in een naburig huis af te zetten. De gekwetste onderstond die pijnlijke bewerking met de grootste kalmte en een zeldzamen moed.

De gekwetste reizigers, die ter plaats gebleven waren, werden ook door alle mogelijke zorgen omringd.

Bij de ontriggeling werden eenige telegraafpalen uit den grond gerukt, zoodat men alle moeite had om de betrekkingen te herstellen.

Eene machien en een bagagiewagen werden uit Brussel ter hulp gezonden en kwamen ten 10 ure 40 m. op de plaats der ramp. Intusschen hadden de reizigers van den 184 plaats genomen in den trein 905, die uit Brussel ten 8 u. 49 m. naar Doornik vertrokken was ente Saintesaangekomen eenige stonden na de ontriggeling.

De oorzaak der ramp is nog niet gekend.

De stoker Gillet vervulde dezelfde bediening op den expresstrein van Kales, die te Lembecq, op 5 januari 1880 ontriggelde, en de treinwachter Courtin bevond zich op den express te Rijsel die te Bassily ontriggelde, op zaterdag 18 januari 1879.

Tusschen de personen die bij deze ramp gekwetst werden, meldt men : Mevr. Van Hoeter, echtgenoote van den kolonel-kommandant van het 3e regiment jagers te voet, in garnizoen te Doornik. Deze dame bevond zich alleen in een kompartiment van 1 klas en werd aan het hoofd en aan het lijf gewond.

Mej. Breutscheut, gouvernante, werd gekwetst aan het hoofd.

De majoor Boël van het 4e regiment lanciers, in garnizoen te Doornik en de kapitein Setteyart werden ook, zoo het schijnt, lichtelijk gewond.

M. Duquesne-Dumont van Doornik bekwam eene kwetsuur aan het oog ; de majoor Van Vinckerom, kwetsuren aan het hoofd en de hand ; M. Arthur Duquesnes van Enghien, kneuzingen aan de lenden ; M. Ch. Depatoul van Enghien, id. en M. Hauvelaers van Enghien, kwetsuren aan het gezicht.

Een kleine jongen van 7 jaren, genaamd Albas, van Bierges, die zich op het oogenblik der ontriggeling aan den barreel bevond, werd door een rijtuig getroffen dat van de riggels gesmeten werd. De zijde van den kleine ligt gansch open. Men wanhoopt hem te redden.

(*Nadere bijzonderheden*).

De volgende personen werden bij de spoorweg ramp van Bierges insgelijks gekwetst :

M. Hugonin, van Clermont, kneuzingen aan het rechterbeen ; M. Edm. Messes, van Brussel, kneuzingen aan het been en den schouder ; M. Ritte, van Doornik, kneuzingen aan het hoofd ; M. Van Vinkroy, van Doornik, kwetsuren aan het hoofd en de beenen.

De toestand der gekwetsten en van den ongelukkigen treinwachter Courtin, is voldoende ; hij lijdt aan geene koortsen. De doktors denken dat hij zich buiten alle gevaar bevindt. De kleine Albas zal denkelijk zijne vreeselijke wonden niet overleven.

De doktor Walraevens van Saintes was eene der eerste op het tooneel der ramp. De doktors Goffin en Vandenbranden van Enghien werden daarna met een bijzonderen trein aangebracht.

⁂ *Een overgenomen affaire — Bedelaar :* « Och me lieve mijnheertje, een arme blinde vrouw vraagt u een aalmoes.

De heer : « Wel vriendje, gij schijnt krankzinnig in plaats van blind, en meer man dan eene vrouw te zijn. »

Bedelaar : « Ja mijnheertjelief, maar weet gij, toen mijne zuster zaliger verleden week stierf, en die was blind, heb ik hare affaire overgenomen.

⁂ Eene jonge weduwe zou een oude maar rijke man huwen en smeekte hare vriendin met deze woorden om raad ; ik bid u raad mij het beste, maar raad het mij om 's hemels wil niet af !

⁂ Een meisje stoel een stuk linnen en werd in in hechtenis genomen.

De commissaris van politie die het kind in verhoor nam, ondekte spoedig dat het onder toezicht van hare eigene ouders tot diefstal was opgeleid. Het meisje gaf op alles zoo schaamteloos antwoord, dat de commissaris zich tot een der inspecteurs wendde met de woorden : «dat is toch wat te grof !

« Ja, ja, » riep het kind : dat zei moeder ook dat het zoo grof was, maar ik had het in den donker uit den winkel weggenomen en daarom kreeg ik geen slaag !

BUITENLAND

Frankrijk.

NIEUWE RAMP. — 16 SLACHTOFFERS.

Een verschrikkelijke ramp is zaterdag te Poulainville, in noordelijk Frankryk gebeurd. Zestien kinderen speelden op het ijs op eenen vijver in het dorp Het ijs was niet sterk genoeg om den last te dragen en begaf. De zestien kinderen zouden den dood in het water gevonden hebben.

Nadere bijzonderheden ontbreken.

MOORDEN.

Een lyonsche korrespondent wijst op de *Razzias*, welk elk jaar in den winter in de lusthoven uit den omtrek van Lyon plaats hebben. De dieven en moordenaarsbenden schijnen bijzonder goed algericht en met de opzoekingen der policie te spotten. De *Courrier de Lyon* betzelfde punt besprekende, noemt eene gansche lijst op van moorden sedert ongeveer 18 maanden rond Lyon gepleegd, en waarvan de daders tot nu toe niet gevonden zijn :

Op het eiland St-Barbe eene vrouw in stukken gesneden en de moordenaars zijn niet gekend ;

Men gelukte niet beter in de zaak Chaponost ; eene vrouw vermoord op de baan van Bonnand naar Chaponost ;

Eene andere zaak Chaponost ; een onderling wiens voeten verbrand worden en die daarna wordt omhals gebracht ;

De zaak Venissieux ; een meisje onteerd en gedood ;

De zaak van den Ronden Weg : een jongeling vermoord ;

De zaak Vileurbanne : een werkman vermoord op de plaats, gezegd : *Montée des Sables ;*

De zaak Fleurieux : eene vrouw beroofd en vermoord ;

Eene tweede zaak Vileurbanne : een ontvanger vermoord ;

De zaak van *Croix Rousse* : een onderling vermoord ;

De zaak der *rue Vendôme :* een potbakker vermoord ;

De zaak van Saint-Juste : eene oude vrouw vermoord.

Deze lijst, voegt het blad erbij, is niet volledig, wij vergeten verscheidene moorden op te sommen.